

Bijlage 01 Bestedingsplannen reserves

Algemene reserve

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			42.200	11.400	11.400	11.400
Geraamde dotaties	Omschrijving					
Totaal geraamde dotaties			0	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	Omschrijving		30.800			
Totaal geraamde onttrekkingen			30.800	0	0	0
Saldo per 31-12			11.400	11.400	11.400	11.400
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Omschrijving		11.400	11.400	11.400	11.400
Saldo per 31-12			11.400	11.400	11.400	11.400

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

De begrote onttrekking betreft de verlaging van de Algemene reserve als gevolg van het lagere bedrag dat voor het vereiste weerstandsvermogen nodig is. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije besteedbare ruimte in de reserve Algemene dekkingsmiddelen en overige. Voor een verdere toelichting zie de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Toelichting saldo 31-12:

Dit betreft de middelen die voor het vereiste weerstandsvermogen nodig zijn.

Reserve Stamkapitaal

(bedragen x € 1.000)				Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1				2.946.424	3.074.171	3.074.171	3.074.171
Geraamde dotaties	Omschrijving			127.747			
Totaal geraamde dotaties				127.747	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	Omschrijving			0	0	0	0
Totaal geraamde onttrekkingen				0	0	0	0
Saldo per 31-12				3.074.171	3.074.171	3.074.171	3.074.171
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:							
	Omschrijving			3.074.171	3.074.171	3.074.171	3.074.171
Saldo per 31-12				3.074.171	3.074.171	3.074.171	3.074.171

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Bij de vorming van één reserve per kerntaak zijn er destijds middelen uit de reserve Stamkapitaal 'geleend'. Dit 'geleende' bedrag wordt in termijnen terugbetaald en deze dotatie van € 127,7 miljoen is de laatste termijn en hiermee is het volledige bedrag terugbetaald.

Toelichting saldo 31-12:

Zoals in het Coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland' aangegeven blijft de de provincie Gelderland blijft haar vermogen behoedzaam en prudent beheren. Zoveel mogelijk worden alleen renteopbrengsten van het stamkapitaal geïnvesteerd.

Reserve kerntaak 1 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			182.826	138.047	124.849	162.062
Geraamde dotaties	Plandoel 1 SteenGoed benutten		2.500	2.000	402	-
	Plandoel 2 Behoud en bevorderen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving		2.500	-	-	-
	Plandoel 3 Doorontwikkelen en programmeren van de 6 gebiedsopgaven		-			-
	Plandoel 4 Realiseren van fysieke resultaten met behoud/versterking van de ruimtelijke kwaliteit		-			
	Plandoel 5 Schoon en voldoende water en veilig tegen overstroming		1.914	670	670	170
	Plandoel 6 Leefbaarheid vergroten door de samenhang in de samenleving te bevorderen.		4.320	9.320	9.320	-
	Plandoel 7 Sociaal profiel					
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Gebiedsopgaven		749	12.193	19.243	-
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Steengoed benutten		-1.835	8.467	15.094	-
Totaal geraamde dotaties			10.148	32.650	44.729	170
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 SteenGoed benutten		8.403	4.129	831	-
	Plandoel 2 Behoud en bevorderen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving		4.356	2.169	600	-
	Plandoel 3 Doorontwikkelen en programmeren van de 6 gebiedsopgaven			-	-	-
	Plandoel 4 Realiseren van fysieke resultaten met behoud/versterking van de ruimtelijke kwaliteit		25.921	32.284	-	-
	Plandoel 5 Schoon en voldoende water en veilig tegen overstroming		2.067	2.350	1.404	520
	Plandoel 6 Leefbaarheid vergroten door de samenhang in de samenleving te bevorderen.		6.515	4.915	4.682	682
	Plandoel 7 Sociaal profiel		0	0	-	-
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Gebiedsopgaven		7.665	-	-	-
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Steengoed benutten					
Totaal geraamde onttrekkingen			54.927	45.848	7.517	1.202
				0		
Saldo per 31-12			138.047	124.849	162.062	161.030
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 SteenGoed benutten		3.058	928	500	500
	Plandoel 2 Behoud en bevorderen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving		4.430	2.261	1.661	1.661
	Plandoel 3 Doorontwikkelen en programmeren van de 6 gebiedsopgaven		-	-	-	-
	Plandoel 4 Realiseren van fysieke resultaten met behoud/versterking van de ruimtelijke kwaliteit		45.913	13.629	13.629	13.629
	Plandoel 5 Schoon en voldoende water en veilig tegen overstroming		5.067	3.387	2.653	2.303
	Plandoel 6 Leefbaarheid vergroten door de samenhang in de samenleving te bevorderen.		2.621	7.027	11.665	10.983
	Plandoel 7 Sociaal profiel		1.756	1.756	1.756	1.756
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Gebiedsopgaven		40.246	52.439	71.683	71.683
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Steengoed benutten		34.955	43.422	58.516	58.516
Saldo per 31-12			138.047	124.849	162.061	161.029

Toelichting op dotaties en onttrekkingen:**Plandoel 1 SteenGoed benutten**

SteenGoed Benutten is met ingang van 2017 een sepeeraat plandoel. In de opstartfase (2016) was het opgenomen onder plandoel 2.

De afgelopen 2 jaar voor zijn de uitgewerkte plannen de middelen op begroting gezet via voorstellen aan uw Staten vanuit de nog beschikbaar te stellen middelen.

Plandoel 2 Behoud en bevorderen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving

Tot 2017 was SteenGoed Benutten onderdeel van dit plandoel. Per 2017 is het een sepeeraat plandoel. Bij de Najaarsnota 2016 hebben uw Staten middelen beschikbaar gesteld vanuit de algemene middelen in het kader van de implementatie van de Omgevingswet. De dotatie en onttrekking hebben met name betrekking op het Impulsplan Wonen.

Plandoel 3 Doorontwikkelen en programmeren van de 6 gebiedsopgaven

De op de begroting 2017 beschikbaar gestelde middelen bij Uitvoeringsstrategie Gebiedsopaven (PS 2016-384) en de primaire begroting worden in 2017 onttrokken uit de reserve (€ 7,6 mln).

Plandoel 4 Realiseren van fysieke resultaten met behoud/versterking van de ruimtelijke kwaliteit

De onttrekkingen in 2017 hebben vooral betrekking op de sleutelprojecten uit het programma Stad & Regio en Gelderse gebiedsontwikkeling uit de Coalitie-periode 2012-2015.

Plandoel 5 Schoon en voldoende water en veilig tegen overstroming

Vanuit het rijk wordt € 1,2 miljoen ontvangen voor Zoetwater Oost Nederland en deze wordt toegevoegd aan de reserve. Vanuit energie wordt per jaar € 0,5 miljoen aan de reserve toegevoegd. Voor de uitvoering van de projecten die bijdragen aan het realiseren van dit plandoel worden vervolgens middelen aan deze reserve onttrokken.

Plandoel 6 Leefbaarheid vergroten door de samenhang in de samenleving te bevorderen. Dit doen we door de burgers in staat te stellen verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van hun sociale,
De dotaties betreffen de middelen die in het kader van het Coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland' door uw Staten beschikbaar zijn gesteld voor Leefbaarheid en de "Interreg middelen die voor 'Versterken territoriale cohesie beschikbaar zijn gesteld. Vervolgens worden de middelen uit deze reserve onttrokken om de onderliggende projecten uit te voeren zodat de doelstellingen van dit plandoel worden gerealiseerd.

Plandoel 7 Sociaal profiel

Geen bijzonderheden

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Gebiedsopgaven

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. Dit betreft enerzijds de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Gebiedsopgaven vanuit het coalitieakkoord en anderzijds de begrote beschikbaarstellingen inzake Gebiedsopgaven.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Steengoed benutten

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. Dit betreft enerzijds de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Steengoed benutten vanuit het coalitieakkoord en anderzijds de begrote beschikbaarstellingen inzake Steengoed benutten.

Toelichting saldo 31-12:**Plandoelen 1 t/m 6**

Voor de inzet van de resterende beschikbare middelen voor deze plandoelen ontvangt in de komende periode voorstellen.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Gebiedsopgaven

Vanuit het coalitieakkoord is er nog € 71,7 miljoen aanwezig voor Gebiedsopgaven in deze reserve die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen en waarvoor u in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Steengoed benutten

Vanuit het coalitieakkoord is er nog € 58,5 miljoen aanwezig voor SteenGoed benutten in deze reserve die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen en waarvoor u in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

Reserve kerntaak 2 Milieu, energie en klimaat

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			61.365	49.256	54.441	65.752
Geraamde dotaties	Plandoel 1 Een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland		4.190	3.525	3.490	3.490
	Plandoel 2 Toekomstbestendige energievoorziening met bijbehorende innovatie en economische groei		8.300	2.030	2.175	5.782
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Energie		-864	14.219	16.318	-
Totaal geraamde dotaties			11.626	19.773	21.984	9.272
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 Een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland		9.892	8.117	6.026	5.255
	Plandoel 2 Toekomstbestendige energievoorzieningmet bijbehorende innovatie en economische groei		13.842	6.471	4.646	1.457
Totaal geraamde onttrekkingen			23.735	14.589	10.672	6.711
Saldo per 31-12			49.256	54.441	65.752	68.313
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 Een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland		31.378	26.785	24.250	22.485
	Plandoel 2 Toekomstbestendige energievoorzieningmet bijbehorende innovatie en economische groei		11.316	6.874	4.403	8.728
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Energie		6.563	20.781	37.100	37.100
Saldo per 31-12			49.256	54.441	65.752	68.313

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Plandoel 1 Een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland

Om een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland te realiseren (plandoel 1) worden er o.a. projecten uitgevoerd uit het Meerjarenprogramma Bodem en Ondergrond 2015-2020. Daarbij gaat onder meer om het saneren van locaties met risico's door bodemverontreiniging en het uitvoeren van projecten waarmee de mogelijkheden die de ondergrond nu biedt worden onderzocht en benut. In het kader hiervan ontvangen wij in het provinciefonds middelen (€ 3,5 miljoen) voor uitvoering van de Wet bodembescherming. Deze middelen worden toegevoegd/gedoteerd aan de reserve. Voor het realiseren van de projecten zoals worden er op basis van de planning en voortgang van de projecten vervolgens middelen (€ 9,2 miljoen) onttrokken aan de reserve.

Plandoel 2 Toekomstbestendige energievoorziening met bijbehorende innovatie en economische groei

Om een toekomstbestendige energievoorziening met bijbehorende innovatie en economische groei te realiseren (plandoel 2) wordt 5% van het netto beleggingsresultaat toegevoegd/gedoteerd aan deze reserve ad € 6,7 miljoen. Daarnaast worden er middelen (€ 0,7 miljoen) aan deze reserve toegevoegd/gedoteerd als reservering vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland' voor Energie. Voor uitvoering van de projecten worden er middelen aan de reserve onttrokken voor een bedrag van € 6,7 miljoen. Het gaat daarbij om projecten voor het verduurzamen van de woningvoorraad, het verduurzamen van bedrijven en het vergroten van de opwek van hernieuwbare energie zoals benoemd in de beleidsnotitie van Energie.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Energie

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. Dit betreft enerzijds de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Energie vanuit het coalitieakkoord en anderzijds de begrote beschikbaarstellingen inzake Energie.

Toelichting saldo 31-12:

Plandoel 1 Een goede leefomgevingskwaliteit in Gelderland

Voor de inzet van de resterende beschikbare middelen voor deze plandoelen ontvangt in de komende periode voorstellen.

Plandoel 2 Toekomstbestendige energievoorziening met bijbehorende innovatie en economische groei

Voor de inzet van de resterende beschikbare middelen voor deze plandoelen ontvangt in de komende periode voorstellen.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Energie

Vanuit het coalitieakkoord is er nog € 37,1 miljoen aanwezig voor Energie in deze reserve die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen en waarvoor u in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

Reserve kerntaak 3 Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling van natuurgebieden

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			193.539	191.386	164.779	144.572
Geraamde dotaties	Plandoel 1 Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap		45.849	33.474	28.883	28.883
	Plandoel 2 Beheren en beschermen					
	Plandoel 3 Natuur en samenleving		870	915	500	500
	Plandoel 4 Toerisme en recreatie		-	-	-	-
	Plandoel 5 Versterken land- en tuinbouw: het landelijk gebied economisch en sociaal vitaal houden		4.280	2.560	4.820	-
	Plandoel 6 Breedband					
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Breedband		291	4.438	6.168	-
Totaal geraamde dotaties			51.290	41.387	40.371	29.383
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap		39.859	56.269	51.845	50.280
	Plandoel 2 Beheren en beschermen					
	Plandoel 3 Natuur en samenleving		2.937	2.760	750	750
	Plandoel 4 Toerisme en recreatie		4.492	2.142	1.980	-
	Plandoel 5 Versterken land- en tuinbouw: het landelijk gebied economisch en sociaal vitaal houden		5.905	6.823	6.003	3.576
	Plandoel 6 Breedband		250	-	-	-
Totaal geraamde onttrekkingen			53.442	67.995	60.578	54.606
Saldo per 31-12			191.386	164.779	144.572	119.349
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap		149.062	122.004	99.292	78.145
	Plandoel 2 Beheren en beschermen		-	-	-	-
	Plandoel 3 Natuur en samenleving		6.107	8.525	8.025	7.525
	Plandoel 4 Toerisme en recreatie		4.238	2.097	117	117
	Plandoel 5 Versterken land- en tuinbouw: het landelijk gebied economisch en sociaal vitaal houden		10.406	6.143	4.959	1.383
	Plandoel 6 Breedband		21.281	21.281	21.281	21.281
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Breedband		291	4.729	10.898	10.898
Saldo per 31-12			191.386	164.779	144.572	119.349

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Plandoel 1: Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap

Het totaalbedrag aan dotaties aan dit plandoel voor 2017 ad € 45,8 mln bestaat uit € 30,2 miljoen aan baten en € 15,6 miljoen aan overige dotaties. De baten bestaan uit de decentralisatie uitkering Natuur voor de natuuropgaven (€ 21,3 mln), begrote baten op grondverkoop (€ 8,3 mln) en baten exploitatie en beheer van gronden en opstallen (€ 0,6 mln). De overige baten voor € 15,6 mln bestaan uit de structurele dotatie vanuit het budget voor Natuurbeheer voor de ontwikkelopgave natuur (€ 8,0 mln), voor de herstelmaatregelen, voornamelijk PAS (€ 6,3 miljoen) en voor Landschappen en landgoederen (€ 1,3 mln). In deze begroting is de realisatie van de natuurdoelstellingen, de z.g.n. ontwikkelopgave natuur, tot en met 2025 geactualiseerd en de bestedingen tot en met 2025 zijn daarop afgestemd. Een en ander heeft geresulteerd in een aangepast niveau van de onttrekkingen uit de reserve tot en met 2025. In bovenstaand overzicht treft u slechts de bestedingen en bijbehorende onttrekkingen tot en met 2020 aan. Belangrijke bestedingen voor 2017 zijn: Functieverandering € 13,1 mln, € 10,4 mln wegens de boekwaarde van de verkoop van grond en afwaardering van GNN-gronden (Gelders Natuur Netwerk) tot natuurwaarde, Faunapassages (wo 2 ecoducten) € 7 mln, Inrichting € 2,5 mln, € 1,3 mln voor bedrijfsverplaatsing, kavelruil en regie gebiedsprocessen, € 1,3 mln voor instandhouding diversiteit landschappen en € 3,6 mln voor natuurherstelmaatregelen (PAS, Natura 2000 etc.)

Plandoel 2: Beheren en beschermen

Dit plandoel loopt vanwege het structurele karakter van de lasten via de reguliere begroting en niet via deze reserve en kent dus geen dotaties en/of onttrekkingen.

Plandoel 3: Natuur en samenleving

Vanuit plandoel 1 Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap wordt € 0,5 miljoen gedoteerd voor het stimuleren van betrokkenheid.

De begrote bestedingen met bijbehorende onttrekkingen van dit plandoel betreffen nog af te wikkelen verplichtingen van oud ILG/PMJP voor 2017 en 2018 (2017 € 0,7 mln, 2018 € 0,6 mln), bestedingen ten laste van het frictiekostenbudget (2017 € 0,15 mln, 2018 € 0,25 mln), en € 0,5 mln per jaar voor Stimulering betrokkenheid.

Plandoel 4 Toerisme en recreatie

Er zijn voor dit plandoel geen dotaties begroot voor de periode 2017-2020. De onttrekkingen van 2017 zijn met name voor Herinneringstoerisme (€ 2,4 miljoen), het versterken van de Gelderse Routenetwerken (€ 0,4 miljoen) en Marketing en promotie (€ 1,5 miljoen).

Plandoel 5 Versterken land- en tuinbouw: het landelijk gebied economisch en sociaal vitaal houden

Dit plandoel kent dotaties ten behoeve van Plattelandsontwikkelingsprogramma POP3 vanuit de CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen middelen Economie uit kerntaakreserve 5 Regionale Economie. Daarnaast zijn de revoluerende middelen van de Betuwse Bloem Innoveert vanuit de geblokeerde reserve in kerntaakreserve 9 Algemene dekkingsmiddelen en overige toegevoegd ten behoeve van het versterken van de tuinbouw via Greenport Gelderland (zie hoofdstuk Overige onderwerpen, paragraaf Subsidiegrondslagen).

In 2017 staat € 1,5 miljoen begroot als onttrekking ten behoeve van de POP-regelingen, € 1,1 miljoen voor Greenport Gelderland en € 1,7 miljoen voor de verplaatsing van glastuinbouw bedrijven.

Plandoel 6 Breedband

Voor dit plandoel zijn geen dotaties begroot. De onttrekking voor dit plandoel is het opdrachtenbudget voor 2017. Gezien onze rol bij de aanleg van breedband begroten we de onttrekkingen jaarlijks.

CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen Breedband

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. Dit betreft enerzijds de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Breedband vanuit het coalitieakkoord en anderzijds de begrote beschikbaarstellingen inzake Breedband.

Toelichting saldo 31-12:

Plandoel 1: Aanleg nieuwe natuur en herstelmaatregelen natuur en landschap

In de Reserve Natuurterreinen zijn de middelen opgenomen, die benodigd zijn om de ontwikkel- en herstelopgave voor de natuur in Gelderland tot en met 2025 uit te voeren. Enerzijds worden er jaarlijks middelen toegevoegd aan de Reserve Natuurterreinen vanuit de ontvangsten van het Rijk op het Provinciefonds voor de natuuropgaven, de provinciale dotaties voor investeringsopgaven en de baten uit de verkoop van grond en gebouwen.

Anderzijds worden er jaarlijks middelen onttrokken aan de Reserve om gronden aan te kopen of af te waarderen en investeringsmaatregelen voor natuur en landschap te financieren.

Het saldo van de Reserve Natuurterreinen daalt van ultimo 2017 € 129 miljoen tot circa € 55 miljoen in 2022.

De benodigde hoogte van de reserve wordt bepaald door een aantal factoren: de financiering van de boekwaarde van voorraad grond en opstallen op elk moment, de financiering van de benodigde middelen om de ontwikkel- en herstelopgave voor de natuur in Gelderland tot en met 2025 uit te voeren en het opvangen van een aantal financiële risico's die inherent zijn aan de lange termijn uitvoering en een aantal onzekerheden w.o. de grondprijzen. Onderstaand wordt dit nader toegelicht:

De boekwaarde van de voorraad gronden e.d. van dit plandoel bedroeg volgens de jaarrekening 2015, per ultimo 2015 € 29,3 mln. In 2022 zal de voorraad weliswaar aanzienlijk zijn geslonken, ca € 15-€ 20 mln. en moet de reserve minimaal deze omvang hebben.

De uitgaven ten laste van de Reserve Natuurterreinen nemen de komende jaren in stijgende mate toe, omdat er steeds meer processen vanuit de voorbereiding naar de uitvoering zullen gaan. Een piek in de uitgaven zal liggen tussen de jaren 2018 en 2021 omdat uiterlijk eind 2021 alle maatregelen uit de eerste beheerplanperiode Natura 2000 en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) uitgevoerd moeten zijn. Hierdoor zal de Reserve Natuurterreinen de komende jaren in toenemende mate aangesproken worden en in saldo afnemen.

wat betreft het opvangen van risico's benoemen wij de volgende:

Voor de 2e beheerplanperiode Natura 2000/PAS worden nog nieuwe plannen en financieringsafspraken vastgelegd. De nu begrote rijksbijdrage voor de PAS (5,7 mln jaarlijks) zal om die reden vanaf 2022 naar verwachting afnemen dan wel de uitgaven zullen vanaf 2022 toenemen. Indien deze situatie werkelijkheid wordt, moet rekening worden gehouden met een extra beslag op de middelen van de reserve t/m 2025 van ca € 24 mln (6x € 4mln).

de ontwikkeling van de grondprijzen, in de financiële begroting is gerekend met stabiele prijzen, echter zou een prijsstijging van 10% vanaf 2021 betekenen dat 10 mn extra middelen benodigd zijn voor grondaankopen en afwaardering naar natuur. de kostprijsontwikkelingen en bijzondere risico's op de inrichting zoals afvoeren van vervuilde grond, munitie of omgang met archeologische vondsten en tegenvallende opbrengsten voor natuur.

Plandoel 5 Versterken land- en tuinbouw: het landelijk gebied economisch en sociaal vitaal houden

Het eindsaldo per 2020 heeft voornamelijk betrekking op de geblokeerde reserve ten behoeve van de risicobeheersing van de grondtransacties in het kader van Kavelruil (0,9 miljoen) en de rijksregeling Zonnepanelen op asbestdaken (€ 0,3 miljoen).

Plandoel 6 Breedband en CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen Breedband

Zoals reeds u bij de beleidsteksten voor kerntaak 3, plandoel Breedband heeft kunnen lezen, is voor plandoel Breedband de insteek dat snel internet in de buitengebieden wordt aangelegd zonder provinciale financiering. Wij blijven echter middelen gereserveerd houden, mochten er toch aanvullende activiteiten van de provincie benodigd zijn om dit doel te behalen.

Reserve kerntaak 4 Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			411.005	381.679	332.020	345.619
Geraamde dotaties	Plandoel 1 In stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk		195.996	179.074	178.622	178.357
	Plandoel 2 Versterken van de (sociale en economische) bereikbaarheid in de drie stedelijke netwerken		-			
	Plandoel 3 Versterken en benutten van de grootste (inter)nationale verbindingen		-	-	375	-
	Plandoel 4 Ontsluiten van (basis)voorzieningen buiten de drie stedelijke netwerken		-	2.800	36.089	3.296
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Mobiliteit		840	13.548	21.381	-
Totaal geraamde dotaties			196.836	195.422	236.467	181.654
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 In stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk		155.643	198.504	182.261	159.946
	Plandoel 2 Versterken van de (sociale en economische) bereikbaarheid in de drie stedelijke netwerken		42.564	32.210	22.116	14.210
	Plandoel 3 Versterken en benutten van de grootste (inter)nationale verbindingen		12.558	2.010	1.836	100
	Plandoel 4 Ontsluiten van (basis)voorzieningen buiten de drie stedelijke netwerken		15.397	12.357	16.655	20.078
Totaal geraamde onttrekkingen			226.162	245.080	222.869	194.334
Saldo per 31-12			381.679	332.020	345.619	332.939
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 In stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk		263.141	243.711	240.080	258.491
	Plandoel 2 Versterken van de (sociale en economische) bereikbaarheid in de drie stedelijke netwerken		-66.778	-98.989	-121.105	-135.315
	Plandoel 3 Versterken en benutten van de grootste (inter)nationale verbindingen		-18.648	-20.658	-22.119	-22.219
	Plandoel 4 Ontsluiten van (basis)voorzieningen buiten de drie stedelijke netwerken		177.265	167.708	187.142	170.360
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Mobiliteit		26.700	40.248	61.621	61.621
Saldo per 31-12			381.679	332.020	345.619	332.939

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Plandoel 1 In stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk

Het totaalbedrag aan dotaties aan dit plandoel voor 2017 van € 191 miljoen bestaat voor € 22 miljoen uit een structurele dotatie voor het groot onderhoud van wegen, voor € 8,9 miljoen uit externe baten voor integrale werkzaamheden aan een aantal trajecten op provinciale wegen, en voor € 160 miljoen uit een bijdrage in het provinciefonds als decentralisatieuitkering verkeer en vervoer.

De begrote onttrekkingen houden verband met het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk - Jaarlijks voeren wij integrale werkzaamheden uit aan een aantal trajecten op provinciale wegen. In 2017 verrichten we o.a.werkzaamheden aan de projecten N805 Barneveld, N346 Zutphen, N830 Gorinchem, N794 Epe-Heerde en diverse beheer en onderhoud werkzaamheden van wegen en andere infrastructurele werken. Verder voeren wij diverse fietsprojecten uit ter verbetering van het bestaande provinciale netwerk en de verkeersveiligheid, verblijf OV voorzieningen, verbeteringen bestaande spoorinfra en stationsomgevingen.

Plandoel 2 Versterken van de (sociale en economische) bereikbaarheid in de drie stedelijke netwerken -

Voor dit plandoel worden middelen onttrokken voor het versterken van de economische en sociale bereikbaarheid in de drie stedelijke netwerken door het subsidiëren van nieuwe fietsvoorzieningen, verbeteren regionaal spoor, basismobiliteit, OV knooppunten en projecten gericht op de stedelijke bereikbaarheid.

Plandoel 3 Versterken en benutten van de grootste (inter)nationale verbindingen

Voor dit plandoel worden middelen onttrokken voor het uitvoeren en subsidiëren van diverse corridor projecten en voor het uitvoeren van hoofdinfra projecten zoals de A1 en de spoorverbinding Arnhem-Duitsland.

Plandoel 4 Ontsluiten van (basis)voorzieningen buiten de drie stedelijke netwerken -

Voor dit plandoel worden middelen onttrokken voor de basismobiliteit landelijk gebied en voor de uitvoering van diverse (infra)projecten om de bereikbaarheid en/of leefbaarheid van enkele kernen te verbeteren. In 2017 zijn o.a. de volgende projecten in uitvoering; N322 Zaltbommel, N320 Culemborg, N309 Elburg, aansluiting A28, N345 rondweg Voorst, N303 rondweg Voorthuizen, N348 Traverse Dieren.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Mobiliteit

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. Dit betreft de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Mobiliteit vanuit het coalitieakkoord.

Toelichting saldo 31-12:

Plandoel 1 In stand houden en verbeteren van de kwaliteit van het (fysieke) netwerk

In de reserve kerntaak 4 Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer zijn de middelen opgenomen voor de projecten welke zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma Mobiliteit (MIAM). Per plandoel zijn de middelen opgenomen voor de projecten welke reeds beschikbaar zijn gesteld.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Mobiliteit

Vanuit het coalitieakkoord is er nog € 61,6 miljoen aanwezig voor Mobiliteit in deze reserve die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen en waarvoor u in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

Reserve kerntaak 5 Regionale economie

(bedragen x € 1.000)			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			94.765	50.029	39.496	43.873
Geraamde dotaties	Plandoel 1 Versterken MKB breed		7.950	1.450	1.200	
	Plandoel 2 Versterken werklocaties		1.264	1.264	1.264	1.264
	Plandoel 3 Versterken partnerschap en uitvoering beleid		1.800	-	-	-
	Plandoel 4 Maximaliseren benutten Europese programma's		303	303	303	303
	Plandoel 5 Versterken buitenlandse betrekkingen en lobby		-	-	-	-
	Plandoel 6 Met sport bijdragen aan een aantrekkelijk Gelderland		5.058	2.000	1.000	-
	Plandoel 7 Organiseren Giro evenement		-	-	-	-
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Economie		-8.910	11.286	16.662	-
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Sport		-4.882	710	3.276	-
Totaal geraamde dotaties			2.583	17.011	23.704	1.566
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 Versterken MKB breed		27.759	14.644	10.166	3.942
	Plandoel 2 Versterken werklocaties		8.146	3.382	750	690
	Plandoel 3 Versterken partnerschap en uitvoering beleid		600	600	600	-
	Plandoel 4 Maximaliseren benutten Europese programma's		1.471	1.466	1.466	1.466
	Plandoel 5 Versterken buitenlandse betrekkingen en lobby		137	-	-	-
	Plandoel 6 Met sport bijdragen aan een aantrekkelijk Gelderland		6.646	4.893	1.525	-
	Plandoel 7 Organiseren Giro evenement					
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Economie		2.560	2.560	4.820	-
Totaal geraamde onttrekkingen			47.319	27.545	19.327	6.099
Saldo per 31-12			50.029	39.496	43.873	39.340
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 Versterken MKB breed		36.183	22.989	14.023	10.081
	Plandoel 2 Versterken werklocaties		7.730	5.612	6.126	6.699
	Plandoel 3 Versterken partnerschap en uitvoering beleid		1.320	720	120	120
	Plandoel 4 Maximaliseren benutten Europese programma's		5.677	4.513	3.349	2.186
	Plandoel 5 Versterken buitenlandse betrekkingen en lobby		-0	-0	-0	-0
	Plandoel 6 Met sport bijdragen aan een aantrekkelijk Gelderland		3.862	969	444	444
	Plandoel 7 Organiseren Giro evenement		-0	-0	-0	-0
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Economie		-7.659	1.066	12.908	12.908
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Sport		2.916	3.626	6.902	6.902
Saldo per 31-12			50.030	39.496	43.873	39.341

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Plandoel 1 Versterken MKB Breed

Betreft dotaties vanuit Nog te programmeren middelen economie uit het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor Gelderland. U besluit bij deze begroting (zie hoofdstuk Overige onderwerpen, onderdeel Beschikbaarstellingen) over:

- Arbeidsmarkt 2017 (€ 5,0 miljoen)
- Economische branding Gelderland (0,6 miljoen)
- Smart industries (€ 0,4 miljoen).

Bij Voorjaarsnota (PS2016-404) en Najaarsnota 2016(PS2016-579) heeft u reeds een besluit over genomen over innovatie ondersteuning MKB bedrijven (RCT's) (0,8 miljoen), netwerkondersteuning door valleybureau's (0,9 miljoen) en manunet (0,25 miljoen) en vindt in de jaren 2017-2020 de daadwerkelijke dotatie plaats.

De onttrekkingen in 2017 betreffen:

- EFRO OP Oost € 3,5 miljoen;
- Bevorderen van innovatie € 7,2 miljoen;
- Bevorderen van ondernemerschap € 1,5 miljoen;
- Verkleinen van arbeidsmarktdiscrepanties € 3,5 miljoen;

Daarnaast zijn middelen op de begroting geplaatst ter dekking van lasten voor meerjarige subsidieverplichtingen uit voorgaande coalitieperiode € 11,3 miljoen.

Plandoel 2 Versterken werklocaties

Betreft structurele dotatie voor ondersteunen van projecten op het gebied van duurzame bedrijventerreinen, revitalisering/herstructurering bedrijventerreinen, bedrijfsverplaatsingen. De onttrekkingen in 2017 binnen dit plandoel hebben met name betrekking op Herstructurering verouderde van bedrijventerreinen (€ 3,1 miljoen) en afwikkeling van oude meerjarige subsidieverplichtingen (€ 4,8 miljoen).

Plandoel 3 Versterken partnerschap en uitvoering beleid

Betreft dotatie vanuit Nog te programmeren middelen economie bedoelt voor: beschikbaarstelling additionele opdracht Oost NV tbv versterken partnerschap en uitvoering beleid (1,8 miljoen). Uw Saten hebben hier reeds bij Beleidskader Economie (PS2016-385) een besluit over genomen. De onttrekking in dit plandoel betreft de additionele opdracht Oost NV tbv versterken partnerschap en uitvoering beleid van 0,6 miljoen per jaar.

Plandoel 4 Maximaliseren benutten Europese programma's

Bij Voorjaarsnota 2015 hebben uw Staten ingestemd met een bijdrage van € 7,5 miljoen aan uitvoeringskosten voor Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Het merendeel van de dotaties heeft reeds in 2016 plaatsgevonden. De bijdrage vanuit kerntaak 3 Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden vindt voor deel gespreid over de jaren 2017-2020 plaats.

Dit onttrekking in 2017 betreft de bijdrage aan uitvoeringskosten POP 2014-2020 (€ 1,0 miljoen) en de technische bijstand voor EFRO OP Oost 2014-2020 (€ 0,5 miljoen).

Plandoel 5 Versterken buitenlandse betrekkingen en lobby

De onttrekking is bedoeld voor samenwerking Lubelski. Hiervoor hebben uw Staten bij begroting 2013 (PS2013-826) voor de periode 2014-2017 middelen beschikbaar gesteld.

Plandoel 6 Met sport bijdragen aan een aantrekkelijk Gelderland

De dotaties voor sport zijn middelen die in het coalitie akkoord toegekend zijn en hiermee beschikbaar gesteld worden voor sport. De onttrekkingen in 2017 hebben betrekking op economische impact van sport (€ 3,0 miljoen), maatschappelijke kracht van sport (€ 1,9 miljoen) en sportieve kracht van sport (€ 1,8 miljoen).

CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen Economie

Betreft de dotatie aan de kerntaakreserve voor investeringsopgave Economie uit het coalitie-akkoord Ruimte voor Gelderland en de verrekening aan de plandoelen Versterken MKB Breed en Versterken partnerschap en uitvoering beleid in deze kerntaakreserve.

Bij coalitie-akkoord is een investeringsopgave van in totaal € 576 miljoen opgenomen. De middelen worden in de periode 2016-2019 toegevoegd aan de reserves van elke kerntaak, vanuit de reserves per kerntaak worden de middelen aan de begroting toegevoegd (zie Begroting 2016, hoofdstuk Financiële actualisatie). De onttrekking heeft betrekking op de bijdrage aan kerntaakreserve 3, plandoel Land- en tuinbouw voor het Europese Plattelandsontwikkelprogramma (POP3).

CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen Sport

Betreft de dotatie aan de kerntaakreserve voor investeringsopgave Sport uit het coalitie-akkoord Ruimte voor Gelderland en de verrekening aan de plandoel Met sport bijdragen aan een aantrekking Gelderland in deze kerntaakreserve.

Bij coalitie-akkoord is een investeringsopgave van in totaal € 576 miljoen opgenomen. De middelen worden in de periode 2016-2019 toegevoegd aan de reserves van elke kerntaak, vanuit de reserves per kerntaak worden de middelen aan de begroting toegevoegd (zie Begroting 2016, hoofdstuk Financiële actualisatie).

Toelichting saldo 31-12:
Versterken MKB Breed en Maximaliseren benutten Europese programma's.

De Europese programma's EFRO OP Oost 2014-2020 en POP 3 lopen na 2020 nog door. Het merendeel van het saldo per 2020 in plandoel Versterken MKB Breed (programmatische kosten EFRO OP Oost) en plandoel Maximaliseren benutten Europese programma's (uitvoeringskosten POP3 en technische bijstand EFRO OP Oost) is bedoeld voor Europese programma's.

Nog te programmeren Sport

Bij Voorjaarsnota 2017 zullen we u een voorstel voor beschikbaarstelling van deze middelen. Wij zijn op dit moment bezig met de uitwerking van het sportakkoord.

Nog te programmeren Economie

Bij beleidskader Economie (PS2016-385) heeft u reeds besloten dat deze middelen zijn gereserveerd voor plandoel Versterken MKB en voor een bijdrage aan beeldbepalende projecten in de gebiedsopgaven. Wij zullen u een voorstel doen voor beschikbaarstelling op het moment dat er duidelijkheid is over onderliggende plannen en projecten.

Reserve kerntaak 6 Cultuur en erfgoed

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			27.289	13.588	14.132	18.421
Geraamde dotaties	Pandoel 1 We versterken het maken van cultuur, ontwikkelen van erfgoed en de beleving van cultuur en erfgoed		7.685	6.135	6.135	6.135
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur		177	2.710	4.276	-
Totaal geraamde dotaties			7.862	8.845	10.412	6.135
Geraamde onttrekkingen	Pandoel 1 We versterken het maken van cultuur, ontwikkelen van erfgoed en de beleving van cultuur en erfgoed		14.931	8.300	6.123	6.123
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur		6.633			
Totaal geraamde onttrekkingen			21.564	8.300	6.123	6.123
Saldo per 31-12			13.588	14.132	18.421	18.433
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Pandoel 1 We versterken het maken van cultuur, ontwikkelen van erfgoed en de beleving van cultuur en erfgoed		7.296	5.131	5.143	5.155
	CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur		6.292	9.001	13.277	13.277
Saldo per 31-12			13.587	14.132	18.420	18.433

Toelichting dotaties en onttrekkingen:

Pandoel 1 We versterken het maken van cultuur, ontwikkelen van erfgoed en de beleving van cultuur en erfgoed

De dotatie betreft de structurele dotatie van € 6,1 miljoen vanuit de algemene middelen en een structurele dotatie vanwege de ontvangst van € miljoen in het provinciefonds voor Cultuur en Erfgoed. De onttrekkingen zijn met name gebaseerd op activiteiten zoals benoemd in de beleidsnotitie van Cultuur er Erfgoed. Hieronder vallen onder meer subsidies in het kader van de Culturele Basisinfrastructuur 2017 - 2020 (BIS), restauraties van Rijksmonumenten en ondersteunen van bibliotheken en musea. Daarnaast vindt in 2017 de vaststelling plaats van meerdere subsidies uit het oude programma van Cultuur en Erfgoed. Dit zijn voornamelijk subsidies uit de Subsidieregeling Meerjarenprogramma's Gelderland (SMGP).

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur

Dit betreft de middelen vanuit het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland'. De dotaties betreffen de toevoegingen van middelen aan deze reserve inzake Cultuur en het zijn middelen die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen. Een dergelijk voorstel tot beschikbaar stellen zou onder de kop 'CA 2015-2019 Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur' zichtbaar zijn geweest bij de geraamde onttrekkingen, maar is bij deze begroting niet het geval.

Toelichting saldo 31-12:

Pandoel 1 We versterken het maken van cultuur, ontwikkelen van erfgoed en de beleving van cultuur en erfgoed

Binnen deze reserve is er ultimo 2020 nog € 5,1 aanwezig om in te zetten voor een bloeiend cultuur- en erfgoedklimaat en voor het inzetten van deze middelen zullen uw Staten in de komende periode voorstellen ontvangen.

CA 2015-2019 - Nog beschikbaar te stellen middelen Cultuur

Vanuit het coalitieakkoord is er nog € 13,3 miljoen aanwezig voor Cultuur in deze reserve die uw Staten nog beschikbaar moeten stellen en waarvoor u in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

Reserve kerntaak 7 Kwaliteit van het openbaar bestuur

(bedragen x € 1.000)

			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			9.465	5.265	890	200
Geraamde dotaties	Plandoel 1 Strategie, kennis en informatie		-	-	-	-
	Plandoel 2 Sterk provinciaal bestuur		-	-	-	-
	Plandoel 3 Sterk bestuur in Gelderland		-	-	-	-
	Plandoel 4 Toezicht lokale overheden		-	-	-	-
Totaal geraamde dotaties			0	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 Strategie, kennis en informatie		-	-	-	-
	Plandoel 2 Sterk provinciaal bestuur		-	-	-	-
	Plandoel 3 Sterk bestuur in Gelderland		4.200	4.375	690	-
	Plandoel 4 Toezicht lokale overheden					
Totaal geraamde onttrekkingen			4.200	4.375	690	0
Saldo per 31-12			5.265	890	200	200
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 Strategie, kennis en informatie		0	-	-	-
	Plandoel 2 Sterk provinciaal bestuur		0	-	-	-
	Plandoel 3 Sterk bestuur in Gelderland		5.265	890	200	200
	Plandoel 4 Toezicht lokale overheden		0	-	-	-
Saldo per 31-12			5.265	890	200	200

Toelichting dotaties en onttrekkingen:**Plandoel 3 Sterk bestuur in Gelderland**

Voor dit plandoel worden in de komende jaren middelen onttrokken aan de reserve voor de ondersteuning van een groeiend aantal bestuurskrachtrajecten van gemeenten.

Toelichting saldo 31-12:**Plandoel 3 Sterk bestuur in Gelderland**

Voor de realisatie van dit plandoel is er ultimo 2020 nog € 0,2 miljoen in deze reserve waarvoor uw Staten in de komende tijd voorstellen zult ontvangen.

Reserve Mens en Middelen

(bedragen x € 1.000)

			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			44.186	33.242	31.118	34.936
Geraamde dotaties	Plandoel 1 Mens en Middelen		21.729	24.159	15.412	11.991
Totaal geraamde dotaties			21.729	24.159	15.412	11.991
Geraamde onttrekkingen	Plandoel 1 Mens en Middelen		32.672	26.283	11.595	11.595
Totaal geraamde onttrekkingen			32.672	26.283	11.595	11.595
Saldo per 31-12			33.242	31.118	34.936	35.332
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Plandoel 1 Mens en Middelen		33.242	31.118	34.936	35.332
Saldo per 31-12			33.242	31.118	34.936	35.332

Toelichting op dotaties en onttrekkingen:

De dotaties aan de reserve Mens en Middelen bestaan uit een structurele component en uit incidentele dotaties, zoals de dotatie voor de uitvoering van het Coalitie akkoord. De afname van de onttrekkingen per 2019 wordt veroorzaakt door de afloop van de coalitieperiode 2015-2018. Bij de ingang van de coalitieperiode 2019-2022 zal opnieuw bepaald worden welke omvang van Mens en Middelen voor de gehele coalitieperiode nodig is en welke dekking daarvoor nodig is.

Toelichting saldo 31-12:

Het saldo van de reserve M&M is opgebouwd uit middelen voor het onderhoud aan de gebouwen, de uitvoering van het Coalitieakkoord, Decentrale arbeidsvoorwaarden en middelen waarvan het bestedingsritme nog niet bekend is.

Reserve Algemene dekkingsmiddelen en overige

(bedragen x € 1.000)						
			Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Saldo per 1-1			156.523	169.944	211.148	217.122
Geraamde dotaties	Omschrijving		163.718	123.321	120.691	116.580
Totaal geraamde dotaties			163.718	123.321	120.691	116.580
Geraamde onttrekkingen	Omschrijving		150.296	82.117	114.717	9.682
Totaal geraamde onttrekkingen			150.296	82.117	114.717	9.682
Saldo per 31-12			169.944	211.148	217.122	324.021
Het saldo per 31-12 is als volgt opgebouwd:						
	Reservering voor revolverende middelen en kapitaalslasten		152.679	152.679	152.679	152.679
	Vrije ruimte		17.090	58.294	64.268	171.168
	Aandeelhouderschappen		155	155	155	155
	mjs uit structurele budgetten		19	19	19	19
Saldo per 31-12			169.943	211.147	217.121	324.021

Toelichting op dotaties en onttrekkingen:

De bijdrage uit provinciale middelen zijn bijdragen vanuit programma reserves. De externe baten bestaan voor 95 mln uit ontvangen rente (mn beleggingsresultaat & BNG). Gezien de ontwikkeling van de rentestand wordt dit bedrag gedurende de coalitieperiode naar beneden bijgesteld. Het overige bedrag (+/- 33,4 mln) bestaat uit ontvangen dividend van Alliander en Vitens. De 30,8 mln dotatie is vrijval van de algemene reserve tgv de reserve algemene dekkingsmiddelen.

De onttrekkingen in 2017 bestaan voor het grootste gedeelte uit 128 miljoen tbv van aflossing RSK, 7 mln bijdrage aan MIG ivm dividend Alliander, 4,5 mln bijdrage aan programma reserves, 2,1 mln egalisatie begrotingssaldo, 1,7 mln bijdrage aan geblokkeerde reserve Betuwse bloem. De schommeling in het bedrag valt te verklaren doordat er in 2017 voor de laatste keer een aflossing op het stam kapitaal plaatsvindt. Voor zover nu bekend worden er vanaf 2018 alleen onttrekkingen gedaan tbv de programmareserves en bijdrage aan de MIG bestaande uit ontvangen dividend Alliander en Vitens.

Toelichting saldo 31-12:

De opbouw van het saldo is in bovenstaande tabel weergegeven.